СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 278. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 30. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 278. Jersey City, N. J., Wednesday, November 30, 1927. THREE CENTS.

„МОКРІ" ЗА РЕФЕРЕНДУМ У СПРАВІ ПРОГИБІЦІЇ

РЕФЕРЕНДУМ МАЛОБИ ВІДБУТИСЯ В 1928. РОЦІ.

НЮ ЙОРК, 28. падолиста. — Товариство противників прогибіції постановило на своїх зборах розвести тепер кампанію за зарядженнем референдума над справою прогибіції.

Референдум малоби відбутися рівночасно з президіяльними виборами в 1928. році. Який не був би вислід сього всенародного голосовання, він мавби бути обовязуючим для сумління всіх мешканців краю.

За кампанією заявилося богато визначних політиків, які певні, що того рода програма може довести до розвязки питання.

ДЕМОКРАТИ УХИЛЯЮТЬСЯ ВІД ВІДВІЧАЛЬНОСТИ ВЕСТИ СЕНАТ.

НЕ ХОЧУТЬ ОРГАНІЗУВАТИ ПРОВОДУ.

ВАШИНГТОН, 28. падолиста. — Хоча республиканська партія найшлася в сенаті в меншости, демократичні сенатори заявили, що вони не будуть організувати сенату, щоби на їх партію не впала відвічальність за веденне конгресу.

Передовсім демократи не будуть добиватися обставити своїми людьми сенатових комісій.

Се захованне демократів дає велике значінне поступовим републиканцям, які тепер торгуются зі старими републиканцями за становища в комітетах.

ТУРЕЦЬКИЙ ПОСОЛ ПРОТЕСТУЄ.

ВІДПЕКУЄТЬСЯ ВІД УЧИНКІВ ТУРЕЦЬКОГО УРЯДУ.

НЮ ЙОРК, 28. падолиста. — Турецький представник до Америки Агмед Мухтар Бей, що приїхав учора до Злучених Держав, висів на беріг під спеціяльною захороною та зараз потім видав публичну заяву в відповідь на публичний лист бувшого американського представника в Німеччині Джеймса Джерарда, протестуючу проти приїзду Мухтара Бея в Америку.

Відповідь Мухтара Бея цікава тим, що він відпекується від відвічальности за турецьку різню Верменів, кажучи, що коли та різня скоїлася, він не був тоді в уряді.

ПОЧАВСЯ СУД НАД СЕНЗАЦІЙНИМ УБИЙСТВОМ Д-РА ЛІЛІЕНДАЛА.

МЕЙЗ ЛЕНДИНГ, Ню Джерзі, 28. падолиста. — Перед місцевим стейтовим судом почалася нині розправа проти пані Маргарети Ліліендал та Вилі Біча, обжалованих за вбийство лікаря Ліліендала, мужа обжалованої, кілька тижнів тому назад.

Коли ся подія сталася, пані Ліліендал заявила поліції, що її мужа вбили два Мурини. Поліція стоїть на тому, що вбила мужа жінка зі своїм любовником, який стає на суд як співвинний. Мотивом злочину мали бути гроші, полишені в спадку лікарем.

Справа поступає дуже скоро вперед. Зараз першого дня вибрано цілу лаву присяжних суддів, вислухано промови прокуратора та зізнань кількох свідків. До лави суддів вибрано 5 жінок.

ДВА ВБИЙНИКИ ГОЛЬДШТАЙНА НА СУДІ.

НЮ ЙОРК, 28. падолиста. — Перед стейтовим судом повіту Кингс розпочалася нині розправа проти Джосефа Лефковіца, 42-літного торговця одіннем, та Гарі Грінберга, 18-літного робітника, обжалованих за втопленне Беняміна Гольдштайна, їх знакомого, дня 26. серпня в заливі Грейвсенд.

Справа ся набрала була свого часу великого розголосу. Як мали признатися обжаловані, вони постановили втопити Гольдштайна, щоби дістати за нього високу асекурацію в сумі 70,000 долярів. Вони заманули Гольдштайна на таке діло, обіцявши йому, що вони його не втопять, а випратують та вивезуть заграницю. Третий їх спільник, Ервинг Рібецаль стане на суд пізнійше.

СМЕРТЬ ЛЕТУНІВ.

ЮНІОНТАВН, Па., 28. падолиста. — В густих лісах на Лорел Риджу найдено тіла летунів Емері та Золмена, які впали тут з літака минувшої пятниці. Коли їх літак перестав робити, вони зіскочили з нього з парашутами на плечах, але вони видно були за близько від землі та парашути не могли розвинутися.

Оба тіла найдено в страшнім стані. Голова Емері була розчерпелена, а його лівий легень висів з роздертих грудей на жилі.

Тіла найдено по довгих пошукуваннях при помочи літаків. Зочив їх військовий летун Бейлі, літаючи низько понад лісом.

У ТУРЕЧЧИНІ Є БІЛЬШЕ ЖІНОК ЯК МУЩИН.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 26. падолиста. — З послідного перепису населення Туреччини показується, що живе там о 481,137 більше жінок як мущин. Причиною сього явища є безнастанні війни, які від 15 літ веде Туреччина, та у яких погинуло богато мущин.

Від хвилі, коли у Туреччині знесено многоженство й турецька жінка сталася вільною, зайшли там також значні зміни у ділянці праці. Турецькі жінки працюють тепер майже у всіх родах праці, як у промислі, так і в торговлі.

Одно місто Ангора, теперішна столиця Туреччини, відзначається тим, що в ній число мущин перевисшає число жінок.

КНЯЗЬ-КРИМІНАЛЬНИК ОДІДИЧУЄ ВЕЛИКЕ МАЙНО.

БУДАПЕШТ, 26. падолиста. — Князь Людвик Віндішгрец, що саме тепер сидить в угорськім криміналі за фальшованя французьких франків, одідичив велике майно по своїм стрийкови, Альфредови Віндішгрец. Помершiй у Чехо-Словаччині князь Альфред Віндішгрец був членом австрійської палати панів і бувшим президентом міністрів. Загально сподіються, що князеви Людвикови позволять взяти участь у похороні його стрийка, а опісля дарують йому дальше відсиджуванне кари, бо якось не випадає, щоби такий великий пан і богач витирав кримінальні стіни. До недавна згаданий князь був без гроша й тому взявся до підроблювання французьких франків.

В ДЕРЖЗАПОВІДНИКОВІ „МОГИЛА ШЕВЧЕНКА".

Державний заповідник „Могила Шевченка" в Каневі провадить велику культурну роботу. За минулий рік заповідник відвідало понад 16.000 екскурсантів ріжних національностей як України так і инших республік. В літку ц. р. при заповіднику для екскурсантів обладнали гарну читальню. Для неї предплатили низку журналів, газет а також придбали ріжну літературу. Значно поповнено та впорядковано постійну книгозбірню, яка нині нараховує понад 1.500 томів. Це переважно книжки, що стосуються життя та творчости Шевченка. Для продажу творів Шевченка зорганізовано книжковий кіоск.

Порядком шефської роботи серед околишнього селянства адміністрація заповідника зорганізувала по підшефних селах школи лікнепу та літню недільну школу для малописьменних. Заповідник відкрив в селах Манастирки та Васарабки хатичитальні і зорганізував 5 пересувних бібліотек для околичних сіл. Перед Наркомосом порушено справу збудування при заповіднику готелю для екскурсантів і музеї, де повинні перебувати всі видання творів Шевченка та матеріяли про нього.

РЕВІЗІЯ В УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

4. падолиста ц. р. відбулася ревізія в посольськім готелю в Варшаві, що прилягає до соймового будинку. Ревізію переведено, мимо протесту послів, функціонарі слідчої поліції в українських послів: Підгірського, Козицького, Дмитрика й сенатора Карпінського. Поліція забрала зі собою дві валізи з паперами й дві теки; у посла Підгірського, який був присутній підчас ревізії, переведено крім того особисту ревізію, одначе не знайдено нічого.

Вечером зявилися перед посольським готелем функціонарі слідчого уряду вдруге й хотіли дістатися до готелю, та цим разом станула їм на перешкоді маршалківська сторожа, яка заборонила функціонарам поліції входити до готелю, в якім живуть посли.

Характерним являється це, що посол Підгірський уважав за відповідне повідомити посла Хруцького, а цей знова здав справу маршалкови Ратаеви, що в кімнаті, в якій переведжено ревізію, останній ночував комуністичний посол Пащук.

У звязку з ревізією в соймовім готелі у Варшаві переведено також ревізії й арештування у Львові.

НОВА ПОРОДА УКРАЇНСЬКИХ УГОДОВЦІВ.

Перед недавним часом польські часописи подали вістку, що до варшавської влади насіпло прохання на затвердження статуту організації українських монархістів. Нова організація станула на польському державному становищі; видвигаючи гасло монархічної Польщі в злуці з галицьким князівством, що матиме окремий сойм у Львові. Цю авантурничу імпресу вважали спершу часописною качкою. Одначе недавно відбулися перші конституційні збори цієї організації і після складу осіб можна вже її точно опреділити. Головним агітатором нової партії є відомий в українських кругах кримінально патольогічний тип, назвищем Вишневський. Він то свого часу був учасником імпрези Яцків-Твердохліб, їздив з цим останнім на віча, був арештований як співучасник замаху на Твердохліба, але на суді його випраздано. Тепер виплинув на верх як організатор українських монархістів. Головою партії вибрано д-ра Яворського, аполітичну досі людину, але під кожним оглядом дуже темну личність. Діяльність нової партії зазначилася висиланнєм привітної телеграми Пілсудському.

ПОХИЛА ВЕЖА В ПІЗІ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Славна вежа в Пізі похилилася протягом останніх 9 літ на 5 метрів. Нове похилення викликало підмивання підземними водами фундаментів вежі. Небаром визначать нову комісію, що розслідить небезпеку евентуального завалення вежі.

ПОХІД НА УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО В ГАЛИЧИНІ.

Польонізаційні методи в шкільництві, започатковані Грабським, не минули й калуського повіту. Хоча в свойому часі зі всіх майше місцевостей повіту вплинули декларації за українською мовою навчання, то все таки школи, перед тим українські, поперемінювано всюди на утраквістичні, а то й чисто польські. Дійшло до того, що тепер в повіті животіє ледви кілька українських шкіл, а було їх колись дуже богато, бо повіт щодо проценту українського населення рахується одним з перших в Галичині. Одначе й ці недобитки сіллю в оці вшехпольської мафії, котра повела на них останніми днями енергічний наступ. Ото ні звідси ні звідти громада Перевозець, Майдан, Кадобна й Долпотів одержують від шкільного інспектора повідомлення з 15. вересня 1927 р., що львівська кураторія, замісць дотепершньої української мови, впровадила в школах „повшехних" тих місцевостей навчання двоязичне (читай польське), бо, мовляв, 20 родичів дуже собі того бажало. Це останнє, розуміється, неправда, бо у всіх тих селах, виїмково чисто українських, разом не найдеться і 10 управнених людей, котрі бажалиб для своїх дітей інакшої мови навчання, як українська. Найцікавіше одначе з Кадобною. В тому селі ще торік кураторія ввела була сакраментальний „виклад двуєнзичних", тому, що буцімто було 20 польських декляраций. А тимчасом міністерство освіти на рекурс громадян, касуючи те зарядження, написало чорне на білім, що деклярацій таких було менше як 20! Тепер знову введено в Кадобні утраквізм. Котра отже влада рахувала фальшиво? Всі три громади й тепер внесли в законнім речинці відклики до міністерства на повище безправство.

НАЙБІДНІЩА СТОЛИЦЯ ДЕРЖАВИ.

Офіціяльне статистичне бюро в Будапешті подає цікаві цифри про професії мешканців мадярської столиці. Ці цифри ствержують, що Будапешт є найбіднішою европейською столицею. З міліона мешканців тільки половина заробляє, а друга половина живе з чужої праці. З тої першої половини 50 прц. є приватними урядовцями, 251.000 мущин і жінок. З того чверть міліона 70 проц. заробляє найбільше 113 марок. Із 150.000 мужеських урядовців четвертина дістає місячно ледви 75 марок. Понад 1000 марок заробляє ледви 1000 урядовців, а понад 8000 м. тільки 9 директорів фабрик. 25.000 урядовців працює в машиновім промислі, 13.000 у споживчих установах, 12.000 на залізницях, 11.000 у фінансових установах, 8.000 по копальнях, 7.000 у фабриках одіжі. Більшість жінок це бюрові машиністки; тільки 6.000 працює в текстильних і конфекційних організаціях. Всі ці цифри є доказом страшної кризи безробіття в Мадярщині.

ПОЛЬСЬКА ВІДПОВІДЬ СОВІТАМ

У НОТІ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОЛЬЩА, ЩО ХОТЯТЬ МІШАТИСЬ У ВНУТРІШНІ ЛИТОВСЬКІ СПРАВИ.

МОСКВА, 28. падолиста. — Польське посольство вручило совітському заграничному комісаріятови ноту свого правительства, у якій відповідає на комунікат Совітів, відносно польсько-литовського непорозуміння. Ся нота є ідентична з тою, яку переслано Англії, Франції, Німеччині, Італії й Злученим Державам.

У згаданій ноті підчеркує Польща свої мирові наміри й заперечує охоту мішатися у внутрішні справи Литви, та звертає увагу на конечність поладнати польсько-литовського спору, з причини прилучення до Польщі Виленської округи й домагається закінчення „воєнного стану", який істнує між Литвою а нею ще від 1920 року.

У московських політичних кругах викликала згадана нота немале здивовання й її уважають за дипломатичний маневр Польщі, щоби викликати прихильне для себе враження на нарадах Лїги Націй, де незадовго має обговорюватися польсько-литовський спір.

ВЕЛИКО-БРИТАНІЯ ПРОСИТЬ ФРАНЦІЮ УСПОКОЇТИ ПОЛЬЩУ.

АМБАСАДОР КРЮ КАЖЕ, ЩО НАСТУПИЛА НЕБЕЗПЕКА ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

ПАРИЖ, 28. падолиста. — Лорд Крю, британійський амбасадор у Франції, зложив візиту Бріяндови, французькому міністрови заграничних справ і просив його, щоби Франція поробила відповідні кроки, щоби недопустити до вибуху війни між Польщею й Литвою, бо з неї може вивязатися друга світова війна.

Бріян повідомив одначе амбасадора Крю, що Пілсудський зобовязався йому, що Польща перед зборами Лїги Націй не виступить з оружжям в руці проти Литви або Сов. Союза.

ВЕЛИКА ПОВІНЬ В АЛЬЖІРІ.

СОТКИ ЛЮДЕЙ СТРАТИЛО ЖИТТЯ; 10 ТИСЯЧ МЕШКАНЦІВ МІСТА ВТІКЛО ПЕРЕД ЗАЛИВАЮЧОЮ МІСТО ВОДОЮ.

АЛЬЖІР, 28. падолиста. — По 40 годинним безнастаннім дощі навістила велика повінь французький Альжір, що лежить на північнім побережжі Африки. Згадана повінь позаливала міста, а сотки людей втратило життя. Повінь обняла простір, виносячий 50 миль, від Орлінсвил до Перрего й на північ до Середземного моря. Завдяки телефонічному остереженню інжинерів, 10 тисяч мешканців міста Перрего вратувало свое життя, сховавшися на недалекі горбки. Сталося се в три години по першім телефонічнім повідомленню інжинерів, що вода перервала греблю й небаром залле місто Перрего. 50 домів у місті лежать в руїнах. Два потяги задержала повінь між Альжіром і Ораном. Для одного з них аеропляни почали доводити поживу й кидати її в мішках, а 300 пасажирів на другім потязі виратувано на човнах і забрано до міста Сейнт Деніс ду Сіг.

Найбільші шкоди потерпіло місто Мостаганем, де завалилися ратуш і многі доми, та погинув живий товар, а всім мостів забрала вода. Завізвано військо до ратункової акції. Воно могло одначе лише з трудом дістатися до залитих водою околиць, бо повінь позмивала залізничі шляхи й понищила дороги.

НАРОДНО-СЕЛЯНСЬКА ПАРТІЯ В РУМУНІЇ НЕ Є ЗА ЗМІНОЮ ТЕПЕРІШНЬОГО РЕЖИМУ.

БУКАРЕШТ, 28. падолиста. — Провідник Народно-Селянської партії, др. Маню, заявив представникам заграничної преси, що його партія домагається від нового премієра Вантлі Братіяну розписання нових виборів через те, що уважає послідні вибори за нелегально переведені.

Колиб однак прийшла вона до влади, не буде домагатися повороту Карла на престол, ані зміни регенції, як-що та послідна буде сповняти належно свої обовязки й край буде вдоволений з її управи.

Молодий король Мигай, почувши вистріли з гармат, які віддано при спусканню домовини премієра Братіяну до гробу, запитав своєї матери, чи се може вибухла нова війна. Його мати, принцеса Олена відповіла, що се помер його приятель, Братіяну й цілий нарід прощає його в послідний раз і віддає салюти з гармат в його честь.

КОНГРЕС КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

У ЧЕТВЕР, 1 ГРУДНЯ РОЗПІЧНЕТЬСЯ КОНГРЕС, ЯКИЙ БУДЕ МАТИ ДО ПОЛАГОДИ ВАЖНІ СПРАВИ.

МОСКВА, 28. падолиста. — Конвенція комуністичної партії розпічнеться у четвер, 1. грудня. Згадана конвенція буде мати велике політичне значіння через те, що на ній не лише вибереться Центральний Комітет і Політичне Бюро, але також рішиться, якою має бути політика Совітів у слідуючих 12 місяцях. Буде се перша конвенція від грудня, 1925. р., а її значіння є тим більше, що під дискусію прийде непорозуміння у комуністичній партії а також загранична світова політика. Один з головних бесідників на тій конвенції, називском Ярославський заявив, що на конвенції наступить ухвала, якою виключиться з комуністичної партії провідників опозиції. Їх задержання в партії моглоби наступити лише під тою умовою, що обіцяють піддатися партійній дисципліні, що видається неправдоподібною річю.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕСЯТИЛІТТЯ КОМУНІСТИЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Коли Ленін, Троцький і другі прийшли по московських царах до влади в Росії, мало було таких у світі, які не пророкувалиб їм скорого упадку. І правдою є, що всі ті обрахунки завели, бо большевики вдержалися при владі досі і саме відсвяткували десятиліття російської революції, яка принесла їм владу.

І саме так склалося, що вони в ту десятьлітну річницю не тільки усувають від влади, але навіть викидають з комуністичної партії Троцького, одного з найбільших большевицьких провідників. І то викидають за те, що Троцький сказав комуністичній партії і всім большевицьким лідерам, що стоять в уряді, ту правду, що тепер у совітів нема ніякої комуністичної ідеї, а є тільки перехід до звичайного капіталізму. Бо, каже Троцький, почуття приватної власности зросло тепер в селянина ще більше як це можна було завримітити до революції. По селах куркуль багатіє, а біднота сходить на жебраків. Уряд безсильний супроти куркулів, бо в їх руках ціла судьба совітів. Не дадуть збіжа на вивіз за границю, так держава опиниться відразу над берегом фінансової і економічної пропасти. Знова робітника по містах ошахровано. Обіцювано йому золоті гори, а тепер той робітник ледви животіє, бо заробітня плата мала, а до того велике безробіття. Навіть мешкати нема де. У всіх містах совітського царства розмірюють по хатах місце на кожду особу так, як вимірюють домовину для помершого. Селянин дістав вправді землю, але мимо цего бідний зістав далі бідним, а багатий багатим. Націоналізація індустрії не принесла досі ніякого добра, а хиба доказала, що капіталістичний спосіб кращий. Бо ціна на товари дуже висока, товар лихий, а до того його дуже часто не можна за ніяку ціну дістати. Через те населення набирає переконання, що приватні підприємства, ведені на принципах капіталістичної господарки, кращі від націоналізованих.

Так глядить Троцький на десятиліття комунізму в Союзі Соціялістичних Совітських Республик. Він твердить, що це правда, що большевики вдержалися при владі, але правда й це, що це діється коштом зради комуністичних принципів. Большевики держаться при владі, але з кождим днем відхилюються від комунізму, а звертаються до капіталізму. І через те саме Троцький як правовірний комуністичний рабін підніс опозицію проти теперішнього совітського уряду і через те і опинився на вулиці поза урядом і поза комуністичною партією.

Троцький сказав без сумніву багато правди. Большевики не були би ніколи так довго вдержалися при владі, колиб не були махнули рукою на сам комунізм. Але й це правда, що чим далі будуть вони відходити від комунізму, тим довше вдержаться при владі.

ГОЛОС МАКЕДОНСЬКОГО ПОЛІТИКА ПРО МАКЕДОНСЬКЕ ПИТАННЄ

Македонці, цебто македонські Болгари — це невеликий народець, котрий числить не більше як один міліон двіста до чотириста тисяч голов. Річ очивидна, що Македонія повинна належати до Болгарії, але з уваги на це, що аж три держави борються о той кусник землі — станули Македонці на тім становищи, що Македонія повинна бути самостійною державою, зглядно належати до федерації балканських народів.

Ми подаємо тут понизше голос одного визначного македонського політика про македонське питаннє, при чім зазначити мусим, що після недавного висказу іншого одного македонського революціонера досі уже вісімдесять тисяч Македонців лягло в обороні македонської землі. Сталося це в часі послідних пятьдесять літ.

Ред.

На балканськім півострові відбуваються від кількох місяців важні події. „Внутрішна Македонська Революційна Организація" розвинула дуже живу діяльність, котра проявляється в завзятих боротьбах комітаджів (повстанців) в тих частинах Македонії, що є під грецьким та сербським панованнем, — а дальше в динамітових замахах на залізниці та на сербських урядовців. Недавно забило трох македонських революціонерів сербського бригадного генерала Ковачевича в Стіпі. В цей спосіб стануло македонське питаннє, котре спричинило балканську війну в 1912 р. і причинилося рівнож до вибуху світової війни — знову на порядку дневнім світової преси.

Як отже властиво стоять справи в Македонії?

Положеннє в Македонії дасться коротко схарактеризувати ось як:

Уряди грецький і сербський взялися від р. 1913 до політики терору, а то в тій цілі, щоби македонську людність або взагалі викинути з Македонії, або її погречити, зглядно посербити.

На тім становищи станув зосібна грецький уряд. І так грецьке війско підчас балканської війни в 1913 р. спалило 161 болгарських сіл з 16.000 хатами — а то починаючи від Солуня в напрямі рильського гірського пасма. Тоді то біля 70.000 Болгар утекло з рідного краю а найшло приют в Болгарії. — Ті факти ствердила на місци комісія, вислана так званим „Інститутом Карнеґія" (Carnegie).

В тих повітах Македонії, що є під панованнем Греків, було в р. 1912, то є ще за часів турецьких, 378 болгарських церков з 300 священиками, а також 340 болгарських шкіл з 750 учителями та 19.000 учениками.

Всі ті школи і церкви перемінили Греки на грецькі, а учителів і священиків вигнали з краю.

По світовій війні накинуло грецьке правительство Болгарії в Неї у Франції так звану „Конвенцію про добровільну еміґрацію" — а то дотично Болгарів з Греції до Болгарії, а Греків з Болгарії до Греції. Тоді було в Болгарії лише 50.000 Греків, коли в тих частях Македонії, що були під Греками, було 300,000 Болгарів, не вчисляючи вже тих, що були в Тракії.

На підставі тої конвенції розпочалося безсердечне виганяннє Болгарів з Македонії, зосібна тоді, коли Греки програли війну з Турками в Малій Азії. — До хатів Болгар, вистарчаючих з бідою лише для одної родини, почав уряд давати на кватиру тих Греків, що повтікали з Малої Азії. І ті нові пришельці старалися всякими насильствами і безличним і нахабним докучуванням виїсти правових власників з їх власних хат і загород, а ґрецький уряд їм в тім чинно допомагав.

Ввиду цего лишилися ще під Грецією Болгари лише в округах Костур, Лерін та Воден, але і ті є позбавлені всяких національних прав та всякої свободи.

Подібною дорогою пішов і сербський уряд. Від самого початку володіння Сербів в Македонії взялися вони до насильного посерблення живучих в тих частинах македонії Сербів і Валахів. В тих повітах було в р. 1912. — 761 болгарських церков з 6 епископами та 833 нарохами, а дльше 641 болгарських шкіл з 1.013 учителями і 37.000 учеників.

Всі ті церкви і школи загарбали Серби собі та перемінили їх на сербські. Очивидно, що і епископів, священиків та учителів вигнали Серби пріч.

Сербський уряд станув взагалі на тім становищи, що в Македонії Болгар нема! Цей уряд каже, що там живуть лише Серби, котрих поболгарщив болгарський еґзархат (церк. управа), хотяй історія доказує нам, що власне доперва македонські Болгари враз з прочими Болгарами постарались о устроєнне еґзархату.

Так отже є тепер примушені македонські болгарські діти у сербських частинах Македонії учитись по сербськи та в той спосіб посерблюються поволи. А Серби не допускають до тих повітів ні одної болгарської книжки, ні одної болгарської часописи.

Македонцям живучим під сербським ярмом заборонено закладати свої власні національні політичні партії; вони можуть — коли хотять — голосувати лише на якого сербського кандидата. Усі конституційні права і свободи істнують для них лише на папері. Над кождим Македонцем, котрий поважиться зазначити своє національне почуваннє — Серби знущаються, засуджують його за головну зраду та убивають.

Від мая ц. р. сидить 35 студентів і много інших македонських громадян в тюрмі під закидом, що **вони мали болгарські книжки та часописи і що вони читали їх!**

В наслідок страшних знущань і тортур двох студентів зійшло з ума, а один сам на себе наложив руки, а решта з них лежить смертельно хора. А треба зазначити, що ті студенти ходили лише до **сербських** народних, середних і високих шкіл, але преці задержали болгарські патріотичні почування.

І чогож бажають собі Македонці?

Вони бажають цего, защо боролися ще проти турецького панования, а то **злуки всіх частей Македонії**, що тепер є розділені поміж Болгарію, Сербію і Грецію та **автономії** (самоуправи). І тепер вони ще мріють про **балканську федерацію**, в котрій їх вітчина знайшла би рівноправне місце. У боротьбі за свою свободу послугуються вони просто з розпуки ріжними насильними засобами, котрі серед правдиво демократичних порядків не були би на місци, але до котрих вони є безумовно примушені. На заміти роблені їм внаслідок цего мають вони дуже слушну відповідь:

„Коли сербський і грецький уряд нам бодай це дадуть, що нам дали були Турки (!), то є коли вони віддадуть нам наші власні школи, церкви та культурні інституції, коли ті уряди запоручать нам бодай такі права і свободи, які ми мали підчас двох перших літ молодотурецького панования, — то ми відложимо з рук кріси, револьвери, бомби та ножі — а будем дальшу нашу роботу сповняти при помочи преси та народних зборів, а нашу автономію будем виконувати при помочи громадських, окружних і соймових виборів.

„Від 1908 до 1910 року ми доказали, що ми і леґальними, мирними засобами потрафимо боротися о свободолюбні інституції та соціяльні реформи; але ми мусимо мати передовсім відповідні услівя до цего".

Ось таку відповідь дають Македонці, коли їм хто закидує, що вони беруться до насильних засобів, до зброї.

Увязненнє і тортурованнє македонських студентів та безупинна діяльність „Внутрішньої македонської революційної орґанізації (ВМРО), є найсильнійшими доказами на те, що Македонці не дадуть себе ані посербити ані погречити, і що цілий народ стоїть солідарно за ВМРО-ією. І той народ не схилить своєї шиї в ярмо так, як не схиляв її добровільно в попередних століттях свого істнования.

(За О. Кор. подав **Др. К. Тр.**)

Чистота.

Молодий муж: Одно мушу признати своїй жінці, що є чиста. І все те, що прийде на стіл, чути милом.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. Жеребецька Любов, від. 144, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 3-го грудня, точно о годині 8-ій вечером в Укр. Нар. Домі, 217 E. 6-та ул. Обовязком кождого члена є явитись на збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоб вирівнали свої довги на сих зборах, бо інакше будуть читані по імени. Проситься тих членів, котрі ще не зложили жертви на будову Сиротинця при У. Н. Союзі, щоб постарались зложити на сих зборах. Будемо принимати до Тов. і У. Н. Союза без вступного, тому користайте з нагоди і приведіть своїх знакомих. На мітінґу буде збірка на потерпівших від повені в Галичині. — Д. Чайка, фін. секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудться в суботу, дня 3-го грудня, о годині 7-мій вечером під ч. 435 Мейн ул. Обовязком є всіх членів явитись на сих зборах, бо буде вибір нових урядників, а відтак роздасться календарі на рік 1928. Неявившийся член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — В. Григорчук, предс.; М. Сас, секр.

МАНВІЛ, Р. АЙ. Урят Тов. ім. Михайла Драгоманова повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться 4-го грудня, точно о 1-ій годині пополудни в Нар. Домі. На сей мітінґ мають явитись всі члени, бо буде вибір уряду на 1928 рік. Є до полагодження деякі справи Народ. Дому. Будемо принимати нових членів без оплати вступного. — С. Шевчук, секр.

ДЕРБІ, КОНН. Укр. Тов. Запорожська Січ, від. 23, повідомляє всіх своїх членів, що збори, які припадають на 4-го грудня, не відбудуться з причини винаймлення галі на церков чужими людьми. Тому Товариство перенесло свої мітінґи на другу галю, F. O. Eagles Hall, 229 Main St., в другім домі від попередної галі. Входиться зі сайдвоку в двері, на яких є напись золотими буквами: F. O. E. Derby Aerie 662, просто по сходах до гори на третій поверх. Проситься членів розказати один другому, що річний мітінґ відбудеться в трету неділю по першім, то є 18-го грудня в новій галі, о годині 2-ій пополудни. Обовязком є всіх членів явитсь на річний мітінґ. Неявившийся член чи урядник підлягає карі після статута. — В. Шуран, предс.; І. Бінковський, секр.

Убий, гадюку — покусає!
Убий і Бог не покарає.
Шевченко: Княжна.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1928 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 29. падолиста: Від. 168, 181, 182, 203, 206 (2 п.), 211, 213 (2 п.), 347.

Вислано експресом 29-го листопада: Від. 161, 165 (2 п.), 230 (2 п.), 235 (2 п.).

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висланя календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

В. Будзиновський.

PRAWEM I LEWEM.

(9)

В 1617 р. шляхтич Ян Фредро воював з Пшеремским, щоби взяти мостиське староство, боронене Богушем. Фредро взяв Мостиска приступом. Богуш схоронився до захристії костела. Вояки Фредра вдерлися до костела і сидячи там три дни палили огонь, варили, їли та припивали до образів Матери Божої і святих. Остаточно вломилися до захристії і Богуша вбили.

В 1605 р. коронний референдар і перемиський староста Іван Дроговойовський ідучи війною на другого шляхтича, став табором під Угерцями. Його вояки напали на католицьку плебанію в Поражу, ксендза Умястовского роздягли до гола, закутали в клоче і підпалили. Рабуючи забрали чашу з патиною, реліквар, то що.

В 1639 р. вмер протестант Іван Болестрашицкий, поручаючи опіку над 3 доньками протестантови, братови Кристофови. Болестрашицький двір з паннами захопив нападом брат католик Петро. Протестант брат Самійло зібрав приятелів, приступом здобув двір і забрав дівчата. Суд дав йому і його приятелям по 6 недель вежі і по 100 гривен кари. Присуду не виконано.

Як Стадніцкі шаблею поборював католицтво і заводив протестантизм, так деякі пани силою поборювали католицтво в користь українського православя. Очивидно, і сі робили се безкарно, бо мали богато шабель.

Пан Добромиля, староста Вишні і Мостиск, Щасний Гербурт, хоч сам католик, дуже ревно опікувався переслідуваними католицькою шляхтою православними. В Добромили, Мостисках і Вишни повикидав католиків з міських урядів і ввів православних. Проти заборони короля аґітував письмом і ділом проти унії і переховував у себе прогнаного католиками православного владику угорських Українців. Аґітував проти уніятського епископа Крупецького.

Польський біскуп в Перемишли пише до Гербурта: „Довше я вже не годен стерпіти того, що Вашмосць розриваєш і ліпаєш святу унію, від давна нашими батьками пожадану; попів на їх владиків і старших задовиш. Люди по Угорщині показують і читають ваші універсали, в котрих перемиського (уніятського) владику зовеш перевертнем і забороняєш слухати його". Біскуп загрозив Гебуртови страшною анатемою. Гербурт відповів йому: „При кривді українського народу, з котрого я і моя подруга взяли кров свою, стояти буду. Як буде дальше так, як зачав уніятський владика Крупецький, то готов розпалити війну більшу від інфлянтських, московських, волоських". — Гербурт виворожив тим Хмельниччину!

В 1660-их роках Домініканець Вульфанович прийшов до Ямної по чинші, які належалися його монастиреви. Книшинський староста Осолінські наслав на него православних попів і жидів. Піймали Домінікана, били його, взяли на муки і всадили до підземної темниці. До тої темниці всадили ще другого католицького монаха, висланого Домініканами на провіди. Зате тільки Осолінські заплатив Домініканам 15,000 зл. Його спільникам жидам і православним попам взагалі нічо не сталося.

Польський шляхтич Блудніцкі допік українським міщанам в Коломиї. В 1613 р. виїхав з Коломиї саньми. Міщани під проводом попа Осередка напали на него і стягли з саний. Піп присилував його впасти навколішки і висповідатися — як жалується син Блудніцкого: „з великою наругою і святотацтвом проти віри святої католицької їдовито". По сповіди піп пробив його рогатиною. Инші вже вбитого посікли, поклали голого на санки, завезли в ліс і вкинули в багно.

На опорожнене православне епископство у Львові мав від короля коадіюторію і від капітули консес унівський архимандрит Ісая Балабан. Але польський архиепископ в 1606 р. хотів зробити епископом уніята Тесарівського і поміг йому так, що він „ґвалтом і гарматою" займив епископство. Балабан не хотів ризикувати війни, отже погодився з Тесарівським, однак під умовою, що Тисарівський на владицтво дістане королівський привілей і за свого зверхника буде мати царгородського патріярха.

Архимандрит православного монастиря в Уневі, Гедеон Заплатинський лежав на смертній постели (1631). Монахи і православна шляхта спровадили до монастиря архимандрита монастиря в Угерниках, Ісаю Сулятицького, щоби зараз, як тільки Заплатинський вмре, обняв унівську архимандрію. Але презенту на сю архимандрію вже від кількох літ мав уніят Овлочинський. Його прихильник, український шляхтич Боратинський зібрав уніятську шляхту, богато всякої голоти, перемишлянських міщан, в ночи підкрався з ними під Унів, дістався по драбині до середини, де всьо спало і опанував монастир. Овлочинський, що також дістався по драбині до монастиря, проголосив себе архимандритом. Його люди вломилися до келії Сулятицького, закнеблювали його, витягли з монастиря і лишили на кладовищи. В шість днів по сім нападі зявився в Уневі православний український шляхтич, теребовельський староста (!) Олександер Балабан з великим віддiлом шляхти. Взяв монастир її, щоби монастирський скарб обезпечити перед можливими пізнійшими напастниками, переніс його до Стратина. Уніята Овлочинського заперв келії і держав цілий місяць майже на самій воді. По місяци монахи сперіщили Овлочинського буками і викинули з монастиря. За втікаючим стріляли понад голову і кричали: „Не була тут унія і не буде! Хоч би ти дістав і другий привілей від короля, то недовго будеш тут з нами жити!"

По смерти перемиського епископа Копистинського в 1610 р. король скасував православне епископство і в 1611 р. іменував епископом Атанасія Крупецького. Українське духовенство, піддержане українською шляхтою, не слухає його. По селах шляхтичі запирали церкви — перед його носом. Церкви заняті прихильниками Крупецького, не виключаючи перемиської (св. Івана) і самбірської (Богородиці), православна шляхта відібрала шаблями і мушкетами. На вишенськім соймику Українці напали на Крупецького і його службу та шаблями і мушкетними сальвами прогнали його. В наслідок такої опозиції української шляхти король згодився дати православним окремого епископа, віддати йому частину владичих маєтків, та монастирі у Спасі, Лаврові і Смільниці. Шляхта і київський митрополит Могила визначили на епископа Сильвестра Гулевича. Хоч і король дав йому своє потвердженнє, то не мав сили передати йому згаданої частини церковних маєтків. На чолі парусот православної шляхти Гулевич увійшов до Перемишля, займив церкву і з православними міщанами Перемишля пішов на Спас, де тоді був Крупецький. По дорозі приставали до него шляхтичі і хлопи, так що під Спасом станула 10-тисячна армія. Монастир Гулевич взяв приступом, причім погиб брат Крупецького. Таксамо взяв монастирі в Лаврі і Смільници разом з пятьма владичими селами. Трибунал засудив Гулевича і кільканадесять його помічників на інфамію, очивидно, на зворот забраних монастирів і маєтків. Підстароста пішов з війском, щоби виекзеквувати трибунальський декрет: відобрати монастирі, а Гулевича і його прихильників віддати під топір ката. Під Спасом православні привитали підстаросту гарматами і він вернув до Перемишля з нічим.

Конституція з 1641 р. признала епископство і монастир Спаса на вічні часи уніятам, монастирів в Лаврі і Смільниці православним. Гулевич лишився епископом православним. По його смерти православне епископство мало бути скасоване і найвисшим достойником православних мав бути лише архимандрит в Лаврові. Гулевич помер в 1645 р. і Крупецький заняв православні монастирі. На його біду прийшло повстанне Українців і їх побіда під Зборовом. Виконуючи постанови зборівського договора, король в 1650 р. іменував православним епископом Антона Винницького. Винницький зібрав православну шляхту, опанував владичі села Нанчілку, Страшевичі, Бусовиска, монастирі Лаврів, Смільницю і Спас, де-саме тоді був Крупецький. Король станув по стороні Крупецького, визначив комісію, котра мала відобрати від Винницького владичі маєтки. На случай смерти старого Крупецького король іменував наслідника, Прокопа Хмелевського. Винницького засудили на рік тюрми, 1500 гривен і на відшкодованнє Крупецького, котрий дуже поволи — вмирав у Валяві. Винницький на чолі православної шляхти і її хлопів станув в маю 1657 під Перемишлем. Православні міщани відчинили йому брами міста. Він обсадив катедру й епископську палату. Забрав також величезний церковний скарб. З Перемишля рушив на Валяву і заняв її. Крупецький саме тоді помер. Хмелевський провідав, що Винницький вислав свої власні дорогоцінности і скарби монастирів до Перемишля. Було того вісім великих возів. Сам Винницький кудись тоді поїхав був. Одержавши війско від польських панів, Хмелевський засів на валку і забрав її. Разом зі скарбами монастирськими і приватними Винницького загарбав весь движимий маєток братів Шептицьких, котрі в наслідок татарської небезпеки хотіли свої скарби обезпечити в Перемишли. Андрій Шептицький втратив тоді весь свій маєток, так, що не мав защо купити кусника хліба. Решта скарбу Винницького і Ст. Шептицького була в Валяві. Все те загорнув Хмелевський. Між забраними річами було євангеліє, писане золотом і оправлене в сріблі й золоті бляхи. Того самого дня Винницький приїхав до Перемишля і доразу поставив проти надтягаючого Хмелевського 6000 заздроєних людий. Маґістрат вислав до Винницького двох радних переконувати його, що право до епископської палати і до катедри має владика, іменований королем, отже Хмелевський. Вони ледви втікли з життям. Люди Винницького гнали за ними кричучи: „Бий Ляхів поганців! Будуть тут неодного собаки кров хлептати!"

[illegible]

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВАРТІСТЬ ОБРАЗОВАННЯ.

Яка ціна та вартість образовання, богато з нас знає з власного досвіду: так ці, що мають яке таке образовання, як рівнож і ці, що жадного не мають.

Ці, що вложили, заплатили певну ціну, знають яку вартість має їх образовання, а ці, що не дали нічого, тим більше відчувають брак образовання й його вартість.

Значиться, є певна ціна образовання, — то однакова для всіх, а це: здібність, охота та гріш, щоби витягнути з цього певного рода користь, а це матеріяльну вартість. Бо сьогодня, дорогі читачі, де бортьба за істновання не зменшується, а лиш зростає, вчимося, набираємо знання, практикуємо не лиш з любови до науки і для приємности, але вчимося, щоб стати спосібними до життя, готовими та сильними до боротьби за наше істновання. Умови життя сьогодня не ці, що сто літ тому назад! Період механіки, електрики — вимагає вишколених та вчених робітників.

І богато з нас нарікає, що, не маючи достаточного образовання ні практичного вишколення, мусить тяжко працювати за 40 ц. на годину! А кілько то є дівчат по фабриках, що заробляють по 15—25 ц. на годину?

Очевидно, причиною цього є за мале вишколення — та гіперпродукція якраз цих найменше платних робітників чи робітниць.

І життя дає нам богато доказів, що більше едуковані одиниці мають більше вироблений ум, сприт та орієнтацію, що помагає їм вивчитись якогось ремесла, чи добитись становища більш платного.

Та мимо цього, ми, а принайменьше частина нашої іміграції не доцінює науки та образовання. Нераз спосібні і дуже талановиті діти, не скінчивши навіть народньої школи, йдуть за скоро у вир життя, беруть на нерозвинені ще плечі великий тягар зарібку, щоб мучитись аж до гробової дошки при злиднях та біді!

Богато з вас, дорогі читачі, скаже, що всі не можуть бути докторами, професорами чи інжинірами, хтось мусить звичайну фізичну роботу робити.

Правда. Та не всі знов мусять чорно робити. Може якраз ця ваша дитина, за котру ви не дбаєте, а навіть кленете, коли зобачите її над книжкою, та ще вилаєте, що дармо хліб їсть — може якраз ця дитина ваша моглаб бути адвокатом, або інжиніром, а цим самим здобулаб собі кращу позицію в світі, вам спокійні літа на старість а народови свойому користь!

А скільки то сиріт, котрих батьки показалися легковажними й недбалими за будучність своїх дітей, сьогодня валяється по чужих сиротинцях, або збирає вугля по треках чи „печах".

І хто-ж цьому винен?

А вжеж що батьки, які не доцінювали науки, а лише тому, що самі не мали нагоди вчитися.

А яка вартість науки, чи практичного вишколення, подам вам для застанови обрахунки заробітку трех катеґорій робітників, які то обрахунки подав „Boston University" тому два роки взад.

Оце показується заробіток людини за весь час його продуктивних літ відповідно до її образовання й вишколення.

Мущина, який вдоволяється лиш народною школою, за час своєї продуктивности, це є між 14. роком життя, а 60, заробляє $45.000, або около $1000 річно (пересічно).

Хто скінчив вищу школу, так за час від 18. року життя до 60. заробляє $78,000.00; а студент університету, чи технічної школи добивається позиції, яка дає йому понад $150,000 вгору — цебто $4,000—$10,000 річно, це є за час від 22. року життя до 60-го.

Чим вище його образування — тим коротший час його праці, та за те вельми поплатний.

Ясно, що цей, хто більше вложив, заплатив більшу ціну за науку, повинен збирати потім більший дохід.

А ціна, сказав я вгорі, є однаковою для всіх — здібність, охота та гріш. Відай найбільшою перешкодою для наших людий є гріш, не тому, що не мають, але тому, що жалують видати гріш на науку. Та часто знов брак поради, або вказівки. На випадок смерти батька, мимо всеї волі та охоти — дитина його мусить покидати школу, а працювати на хліб насущний.

Тому я, поминаючи богато инших порад, подам одну з найпрактичніших, як здобути цю ціну, так конечну для здобуття кращої майбутности. Отже обраховано, що чотири роки „college" коштує $5,000.00. Певно, що воно тяжко пересічному батькови відложити $5.000.00 до банку. Тому я — вкажу просту й легку дорогу. Кождий з нас чув за Building Loan. 25 шерів, цебто місячно 25 долярів — дадуть вашій дитині за протяг 12 літ $5,000, а на випадок смерти, щоб не розбити своїх бажань, взяти в додатку обезпечення на життя в сумі $5,000.00. Одно і друге є лише для вашого та вашої дитини добра.

П. Ковальчик,
Линден, Н. Дж.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Орґанізація допомогової акції

Для успішного переведення запомогової акції для потерпівших від повені в Галичині скликано у нас наради вісьмох ріжних ґруп. Др. Смук, представник гетьманської ґрупи, дав позволення відбути ті наради у Січовій галі. Наради назначено на 6 падолиста. Спочатку здавалось, що всьо піде гаразд. Наради отворив тимчасовий голова, а секретарював тимчасовий секретар, який перечитав програму нарад. Та тут вилізло шило зміщка. Др. Смук, в асисті М. Полака, почав розпоряджатися на зборах, як який самодержавець або гетьман. Він почав промовляти, не просячи нікого о голос, а його промова звучала менше-більше так: „Ми комітет, ми законний комітет, а ви всі мусите іти за нами, бо ми істнуємо після закона й робимо всьо законно". Гр. Полак витягнув якийсь папір з кишені й сказав: „Тут наше право, а ви, панове, не смієте завязувати ніяких инших комітеттів і не маєте права збирати гроша, підшиваючися під законний комітет, бо будете карані".

Тоді один з делеґатів підійшов до Полака й просив показати йому той папір, щоби він його прочитав. Гр. Полак сховав одначе папір чим скорше до кишені і не показав. Потім забрав слово др. Смук і заявив присутним, що як вони не підчиняються приказам „законного комітету", то нехай сейчас забираються з салі, бо вони устроюють державне свято. Не було чого сперечатися. Др. Смук не дав дозволу на відбуття нарад в січовій салі й 32 делеґатів вийшли й пішли до Українського Клюбу. Там продовжувано розпочаті наради й повзято ухвали, як збирати жертви на потерпівших від повені.

Рішено старатися уряджувати концерти і представлення, устроювати віча а також збирати жертви при помочи збіркових ліст. Усі присутні рішили дати з кас своїх товариств певну суму на потерпівших від повені. При кінці вибрано спільний комітет та зложено жертви. До згаданого спільного комітету належать слідуючі товариства: Тов. ім. М. Грушевського, від. У. Р. С.; бр. св. Василія, від. У. Н. С.; тов. ім. Т. Шевченка, від. У. Н. С.; тов. ім. Д. Вітовського, від. У. Н. С.; тов. ім. Ів. Франка, 93 від. У. Р. С.; тов. ім. В. Винниченка, від. У. Р. С.; 100 від. У. Н. С. в Ґері, Інд.; тов. Українсько-Американських Горожан; Запомогове Тов. Українських Жінок; тов. ім. Б. Хмельницького, від. У. Н. П.; відділ Оборони України; тов. ім. Ів. Котляревського; Українська Православна Громада при Ірі ст.; Місцевий Комітет з Ґері, п. Щерба; Українська гр.-кат. Громада, Іст Честерфілд (Борнсайд); тов. Бандурист; новозаснована Демократична Січ ім. К. Трильовського; тов. ім. Т. Шевченка, від. У. Р. С. в Ґері.

Згадані висше наради мають немале значіння для шикаґовської української громади через те, що се перший раз повелося прийти до порозуміння тутешнім Українцям і утворити оден спільний ратунковий комітет, не зважаючи на ніякі політичні або віроісповідні ріжниці. Що до висилки гроша, то рішено, що кожна ґрупа може вислати свою частину туди, де уважає за найвідповідніше. Сходини згаданого Комітету Допомоги Жертвам Повені відбуваються кожного понеділка вечером в галі української православної громади при Ірі улиці. В тих сходинах беруть участь представники всіх груп кромі большевиків і гетьманців. Се, розуміється, вийде лише на користь комітетови, бо представники тих двох ґруп чисельно слабонькі.

М. Ґ.

—o—

ДІТРОЙТ, МИШ.

Листопадове Свято.

День 5. падолоста с. р. останe надовго у памяти тутешньої української громади.

Того дня вечером відсвятковано у салі Української Народньої Школи, при МкКей і Гелек улиці, Норт Дітройт, Падолистове Свято, тобто річницю того дня, коли галицькі Українці вхопили за оружжя й увільнили рідну землю з довговікової неволі. Перший Падолиста, се день, коли український нарід почав будувати власну державу „без хлопа й пана".

Згадане свято отворив врочистою промовою учитель, п. Ів. Кривий, який в коротких але ярких словах оповів події, що ділялись у Львові та в Галичині у дні 1. падолиста 1918 року. Бесідник змалював усю ту мартирольоґію, яку перейшов український нарід взагалі, а Укр. Галицька Армія зокрема. Сам бесідник був наочним свідком тих надлюдських змагань і тому його оповідання викликало глибоке вражіння на присутних.

Відтак представники Української Народної Школи й Українського Жіночо Клюбу зложили вінки на могилі Героїв, виголошуючи при тім коротенькі патріотичні промови в честь поляглих за волю України Героїв.

Виступав також хор Української Народної Школи під управою учителя І. Кривого й відспівав над могилою похоронний марш „Ви жертвою впали". Опісля слідували прекрасні сольові й хорові пісні, здебільша стрілецькі. Відтак деклямували школярі віршики, в більшій части зпід пера П. Карманського. Свято закінчив п. Т. Михальчук, який у своїй короткій промові візвав присутних до праці для Рідного Краю.

Тут слід ще додати, що диріґентом хору й аранжером цілого свята був учитель І. Кривий, який за короткий час свого учительовання урядив вже два красні концерти. Також належиться признання п. диріґентови Гевусеви.

А. Патра.

—o—

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Свято Першого Падолиста.

Дня 19. падолиста відбулося в нас свято Першого Падолиста, устроєне заходом української православної громади. Свято почалось панахидою за поляглих героїв, яку відправлено в укр. православній церкві. Принагідну промову в церкві виголосив о. Каськів, а в церковній галі відбувся святочний концерт з деклямаціями та промовою д-ра Володимира Клодницького.

Вступне слово сказав о. В. Кушнір. Відтак хор під управою М. Палажія відспівав кілька пісень, з яких найбільш припали до вподоби: „Чуєш брате мій і „Червона калина", які то пісні залюбки співали наші герої йдучи в кровавий бій.

Відтак др. Клодницький виголосив святочну промову, а говорив повних три години так щиро, вміло та переконуючо, що слухачі булиб слухали і до рання. А слід зазначити, що бесідник не говорив нічого нового, а лише реалізував думки слухачів, котрі то думки покутують приспані на дні наших душ. Побажатиб тільки, щоб Україна мала як найбільше такого рода бесідників.

Слідуючий забрав слово І. Бородайкевич. Говорив про інвалідів та наше селянство.

Відтак забрав слово о. Каськів та в своїх палких словах взивав присутних, щоб помогли нашим інвалідам не словами співчуття а ділом. По тім зложили жертви слідуючі: А. Крупа 2.00, В. Гасій 1.25, по 1.00: о. В. Каськів, М. Палажій, Т. Мазовіта, П. Єдлінський, А. Терлецька, Ю. Квасний, О. Шеґеда, М. Скоропад, М. Гавришко, В. Кушнір, Ем. Проць, І. Бородайкевич, М. Скалоцький, М. Костирка, В. Савран, І. Моросько, М. Бородайкевич, Петро Стадник, Г. Джаман, Г. Гавришкевич, І. Сабат, Д. Гуль, п. Рогоза, І. Сойка, С. Канюка; М. Лещук 75 ц., по 50 ц.: Й. Савчак, Д. Проць. Разом зібрано $31.00, котрі то гроші вислано до Обєднання з призначенням на інвалідів в старім краю.

В. Гасій.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Падолистове Свято.

В неділю, дня 20. падолиста обходили клівлендські Українці свято української державности. В укр. грек. кат. церкві св. Петра і Павла відправив о. сов. Левицький панахиду за погибших героїв, а підчас панахиди переведено збірку на інвалідів, яка принесла $65.

Вечером відбувся святочний концерт в церковній галі. Народу зійшлося повно. На концерті співав прекрасно місцевий хор „Бояна", а о. Левицький виголосив святочну промову, в якій в питомий йому краснорічевий спосіб представив слухачам листопадові події та вагу свята.

Дохід зі свята виносив $110. Разом з падолистового обходу було $175, які будуть вислані до Обєднання з призначенням на допомогу українським інвалідам.

У галицькій „уржендовій" школі.

На годині „уржендового ензика" читають діти: У-па-ли ма-ми в ле-це: „Що се значить по нашому?" — питає учитель.

На цілу клясу встає лише двох школярів.

„Ну, скажи, Сметанюк!

„Упали мама в лісі!"

„Зле!" — скажи, Мацюняк!

„Упалив маму в лице" — відрубав певний себе Мацюняк.

Кого боїться Жид.

— Чи знаєш, кого боїться Жид?

— Знаю. Кождий Жид до 20 року життя боїться пса. Від 20 року боїться війска, а ціле життя боїться кріміналу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

З хрестин на українських інвалідів.

У гр. Михайла Дидика відбулися хрестини 5. падолиста. В часі забави згадано про наших героїв-інвалідів і присутні гості жертвували на них по долярови. Жертви зложили: М. Дидик, В. Кіянка, Г. Демяник, О. Дубіцький і Г. Туркевич.

Разом зібрано $5.00 і, вислано через Обеднання у Филаделфії до старого краю.

Г. Туркевич.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Поміч для політичних вязнів у коломийськім окрузі.

Кілька тижнів дому назад отримав гр. Н. Семенюк лист від комітету з коломийського повіту з просьбою о поміч для політичних вязнів, котрих перевезено з коломийської тюрми до Львова, де відбудеться проти них у грудні судова розправа. Одеи з них В. Черкас зі Слобідки лісної, помер в тюрмі а богато захорувало так, що ратунок і поміч конечні. Імена арештованих слідуючі: Олександер Скрибайло, Василь Рогович, Василь Вишиванюк, Василь Заяць, Василь Костецький, Юрко Дубинський, М. Теліщук, М. Данищук, М. Ільків, Д. Юркевич, В. Григорчук, І. Гайовий, Ст. Григорчук, Ю. Кобилянський, Юрко Григорчук, А. Куртч, В. Нагірняк, В. Григорців, В. Нагірняк, М. Вишиванюк, В. Семчук.

Щоби дати якусь більшу поміч братам, зійшлися ті, що походять з Коломийщини, й вибрали комітет, котрий пішов поміж краянів і зібрав $90.75.

Жертвували: Тов. Просвіта 10.00 долярів; Н. Семенюк 5 д., Д. Ключівський 5 д., А. Семенюк 5 д., Г. Лесюк 5 д., Д. Іванюк 5 д.; В. Троцький 2 д., В. Дикан 2 д., Ф. Замулінський 2 д., О. Веклінець 2 д., Л. Григорчук 2 д.; В. Гнида 1 д., Г. Григорчук 1 д., П. Колісник 1 д., Й. Матлюк 1 д., В. Матлюк 1 д., Н. Рогатинський 1 д., Р. Мандюк 1 д., Марія Мосюк 1 д., П. Свірнюк 1 д., І. Семенюк 1 д., Т. Кулька 1 д., Н. Солтанюк 1 д., І. Терещук 1 д., І. Гайовий 1 д., А. Романюк 1 д., І. Шевчук 1 д., І. Рибчук 1 д., Д. Гайовий 1 д., М. Пруняк 1 д., І. Вишиванюк 1 д., О. Григорець 1 д., К. Балас 1 д., С. Тодорів 1 д., Ю. Сенюк 1 д., Н. Ґерей 1 д., Г. Мочернюк 1 д., С. Камінський 1 д., Н. Захарчук 1 д.; В. Ґерей 2 д.; Д. Кобильник 1 д., В. Шевчук 1 д., Т. Сенюк 1 д., І. Тодорів 1 д., П. Філь 1 д., П. Зубик 1 д., Анна Захарчук 1 д., О. Захарчук 1 д.; Т. Мізерний 50 ц., О. Гальчук 50 ц., К. Романюк 50 ц., Н. Диделюк 50 ц., М. Терпелюк 50 ц., П. Струган 50 ц., С. Коропей 50 ц., І. Явний 50 ц., Ксеня Явна 50 ц., І. Ку. 50 ц., Марія Андрущак 50 Д. Харук 50 ц., І. Одосій 50 ц., А. Метельський 50 ц., І. Слободзян 50 ц.; Італієць 25 центів. — Разом $90.75.

Всім жертводавцям складаемо сердечну подяку.

В. Дикан, секр. комітету.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На Народний Дім в селі Носів, повіт Підгайці.

Комітет будови читальні в селі Носів віднісся був до нас, односельчан в Америці, щоби ми помогли їм поставити Народний Дім в ріднім селі. По тій причині зорґанізувався тут комітет з краянів, до якого ввійшли М. Фатюк, Т. Мороз і В. Струж.

Комітет занявся збіркою і зібрав $265, які вже вислано до рідного села і за які прийшла вже подяка від уряду читальні „Просвіта", в якій сердечно дякують всім жертводавцям за їх жертви а комітетови за труд.

Жертвували: М. Фатюк $15; по $10: І. Чабаранок, А. Волох, Л. Комарницький, І. Завадовський, Н. Бзовий, В. Струж, Т. Мороз; по $5: І. Дучинський, І. Сокерка, Л. Ковальчик, І. Шехний, А. Палащук, П. Нечепір, Р. Терпливий, М. Комарницький, О. Сокольський, Д. Рокицький; по $4: В. Палащук, П. Матусів, Н. Лемик, Л. Левкевич; по $3: І. Калан, Г. Фатюк, І. Бобецький, Д. Хархан, М. Кифор; по $2: С. Малярський, С. Леткий, І. Матала, М. Майорош, Й. Пенкальський, В. Суканець, І. Рокицький, І. Малик, Т. Карпюк, С. Заблоцький, М. Костів, І. Мудрик, І. Бардак, Е. Білецький, О. Дукас, П. Дацко, І. Струж, М. Струж, А. Дояк, П. Паньків, А. Блащук, М. Вільк, П. Рокицький, Е. Манюх; по $1: І. Кравчук, Г. Галущак, М. Кресан, П. Корда, В. Карий, Е. Михайлишин, А. Городецький, Т. Пришляк, А. Вербовська, С. Серафин, М. Солима, М. Рохман, С. Хархан, Т. Баріевич, І. Степанчук, В. Голіят, С. Бабій, К. Ковальчик, Н. Турчин, Я. Вандзіляк, В. Мандзій, А. Околіта, Н. Богдан, Н. Чолій, І. Песик, А. Хіпяк, Н. Гавриляк, Г. Скробач, М. Федьків, М. Телещук, П. Малицький, К. Герман, О. Гавришко, І. Балко, М. Баглай, В. Ніздропа, І. Балко (Андрія), С. Лис, Н. Муравський, М. Дяків, І. Ісьо, А. Гончарик, І. Берта, Д. Скарано, І. Ґузий, І. Матіяшовський; по 50 цнт.: Н. Мазур, Й. Романич, В. Савіцький, І. Каровець, М. Поврозник, С. Коривчак, І. Солтис, Г. Вовк, І. Ґамлій, Н. Васічко, К. Чолій, Н. Н.; по 25 цнт.: І. Вовчук, Н. Бей, С. Глушко, М. Долішний, Н. Н. — Разом вислано на Народний Дім в Носові 265 долярів і 25 центів.

М. Фатюк.

ЕМБРИДЖ, ПА.

Для потерпівших від повені.

Виказ жертв для потерпівших від повені, які зложено на руки місцевого комітету: Бр. св. Василія Великого, від. 161. У. Н. Союза, $25.00; бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 83. Провидіння, $20.00; бр. св. Арх. Михаїла, від. 121 Провидіння, $15.00; збірка в церкві св. Петра й Павла $12.00; Впр. о. совітник Ів. Ортинський $5.00; по $2.00 зложили: П. Войтечко, Гр. Тимчак, І. Паньош, Мих. Кость, Т. Шумила, Р. Пристай, бр. св. Вас. Великого, від. 161. У. Н. Союза; по $1.00: М. Ілько, Й. Нагребецький, М. Петрушкевич, Л. Кухтин, А. Підуфалий, Т. Дуда, Й. Филипчак, І. Палиця, Л. Монастирський, Н. Гофман, М. Родьо, А. Кмітик, Я. Мицак, А. Кость, Т. Ярмуляк, Б. Вороновський, Й. Валько, М. Рогаль, В. Бучкомол, Д. Драбик, Ев. Волох, П. Хлиста, Гр. Лазар, М. Страдомський, Д. Сивий, С. Кріль, А. Махник, І. Мельник, М. Тиро, І. Ґлухий, Т. Гринкевіч, Т. Паницак, П. Смольницький, А. Циґановський, Н. Сабор, К. Бучко, Н. Валах, А. Камінська, М. Єсик, К. Роман, І. Цап, І. Кузьо, П. Свинка, І. Кухарський, Т. Лабан, К. Вороновський, Т. Судія, Р. Хлиста, Д. Шумила, Т. Гищак, Т. Кульчицький, Е. Лавринок, П. Сенько, І. Іваненко, Д. Романяк, Гр. Вацло, М. Кость, Н. Босак, М. Мандзяк, В. Мандзяк, М. Смольницький, М. Вуйцік, М. Дружицький, М. Хомяк, Т. Ватах, І. Тиро, Ю. Хомишак, М. Дзюбінський, П. Яровський, Мих. Пазич; по 50 цнт.: П. Остафій, Т. Федуська, С. Кость, І. Сакат, І. Юрчак, І. Костик, І. Мачуляк, Т. Войтечко, С. Мідяновський, І. Соколовський, М. Дзябяк, К. Антошик, О. Павцьо, С. Ілько, С. Цилюх, М. Гнат, Л. Дружинський, Е. Гречун, К. Познар, А. Кубяк, В. Липницький, І. Ґабель, М. Кубік, Н. Ґрупа, Н. Кула, Н. Коприва, П. Лабан, М. Кудлик, І. Ґереґа, І. Марущак, Й. Дудак, С. Ткач, М. Насінник, Л. Череп, А. Череп, Т. Лисяк, А. Гладьо, І. Вінярчик, Т. Мазурик, В. Щур, В. Роман, В. Кміть.

Гроші переслано до Обеднання.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
за місяць жовтень 1927 року.

ВІДДІЛ 137.

Тов. ім. Богдана Хмельницького в Істон, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$38.50
Прислано дохід з пікніку	45.05
Разом	$83.55
Федорчак Мирон	$5.00
Сагатий Филимон	5.00
Підгайний Микола	2.00
Кульчицький Теодор	1.00
Дищевський Іван	1.00
Харко Теодор	1.00
Харко Марія	1.00
Малішевський Франко	1.00
Яворський Григорій	1.00
Загоруйко Мирон	1.00
Рудавський Іван	1.00
Крочак Іван	1.00
Крочак Марія	1.00
Савчук Василь	1.00
Беднарська Марія	1.00
Беднарський Василь	1.00
Ґалан Андрій	1.00
Колодруб Михайло	1.00
Мазур Василь	1.00
Милимук Іван	1.00
Войтович Альбрехт	1.00
Стойкевич Яків	1.00
Стойкевич Марія	1.00
Стойкевич Володимир	1.00
Звиженська Магда	1.00
Карп Степан	1.00
Мазій Марія	1.00
Бучний Віцко	1.00
Терлецький Іван	1.00
Карп Катерина	50

ВІДДІЛ 155.

Тов. Запорожська Січ у Перт Амбой, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$46.00
Разом	$46.00
Андрусечко Йосиф	$1.00
Бойко Іван	1.00
Будняк Прокіп	1.00
Барилецький Матвій	1.00
Бруць Павліна	1.00
Ґалух Андрій	1.00
Білий Іван	1.00
Вуй Антін	1.00
Ваверчак Йосиф	1.00
Гойда Михайло	1.00
Гуцалюк Петро	1.00
Ґрубізна Дмитро	1.00
Добрянський Іван	1.00
Дудич Дмитро	1.00
Зяйлик Ілько	1.00
Крицький Олекса	1.00
Козак Василь	1.00
Кардаш Венедикт	1.00
Корнят Василь	1.00
Киржецький Іван	1.00
Капцьо Стефан	1.00
Левків Юрій	1.00
Лайкош Йосиф	1.00
Ліщавка Павло	1.00
Мудрий Теодор	1.00
Мізерний Андрій	1.00
Обшарна Анна	1.00
Пашуля Теодор	1.00
Петрів Данило	1.00
Павук Михайло	1.00
Попаца Василь	1.00
Пиріг Павло	1.00
Романко Пилип	1.00
Романко Михайло	1.00
Романець Микола	1.00
Скочипець Петро	1.00
Стек Іван	1.00
Сетник Іван	1.00
Сидор Антін	1.00
Сеґін Михайло	1.00
Томаш Марія	1.00
Черепаняк Йосиф	1.00
Швайлик Іван	1.00
Швайлик Йосиф	1.00
Януш Василь	1.00
Ґадик Іван	50
Мельникевич Юрій	50

ВІДДІЛ 156.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Честер, Па.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$12.00
Разом	$12.00
Саїдло Петро	$5.00
Мусял Ілько	2.00
Парасюк Михайло	1.00
Клюс Іван	1.00
Рибник Іван	1.00
Погорілець Дмитро	1.00
Муляр Микола	1.00

ВІДДІЛ 163.

Тов. Єдність у Филаделфії, Па.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	16.00
Разом	$16.00
Череватий Петро	$2.00
Шеґда Іван (с. Николи)	2.00
Токарчук Йосиф	1.00
Мельник Петро	1.00
Антін Василь	1.00
Фрайт Григорій	1.00
Харав Григорій	1.00
Білокур Василь	1.00
Білінський Олекса	1.00
Білінська Петрунеля	1.00
Балуш Ілія	1.00
Шеґда Іван (с. Максима)	1.00
Сірий Петро	1.00
Сенів Юрій	50
Пісечко Іван	50

ВІДДІЛ 167.

Бр. св. Николая в Толідо, О.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$5.00
Разом	$5.00
Медецький Дмитро	1.00
Скотинський Микола	1.00
Унисько Бартоломей	1.00
Жуковець Фердинанд	1.00
Унисько Андрій	50
Космина Михайло	50

ВІДДІЛ 182.

Тов. Укр. Січ в Кліфтон, Н. Дж.

Жертви з каси відділу, з підприємств, загальної збірки і від части членів проголошено.

Дісланo від члена	$1.00
Дісланo від не членів	4.00
Разом	$5.00
Попович Іван	1.00

ВІДДІЛ 195.

Бр. св. Петра і Павла в Пікскіл, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo з каси відділу	$25.00
Разом	$25.00

ВІДДІЛ 221.

Бр. св. Стефана в Шикаго, Ілл.

Жертва з каси відділу	$—
Жертви від части членів проголошено.	
Дісланo від членів	11.00
Разом	$11.00
Пронд Марія	$1.00
Беремянский Іван	1.00
Татарчук Яків	1.00
Вайда Антін	1.00
Швець Михайло	1.00
Грабик Михайло	1.00
Токаревич Михайло	1.00
Вуздянський Дмитро	1.00
Волковецький Микола	1.00
Леськів Максим	1.00
Водзянський Микола	50
Курчак Йосиф	50

ВІДДІЛ 233.

Тов. Богородчани в Ню Йорку, Н. Й.

Жертви з каси відділу і від части членів проголошено.

Дісланo від членів	$14.50
Дрібні жертви з пушки	1.25
Разом	$15.75
Гартон Адам	$10.00
Корчинський Микола	2.00
Костів Василь	1.00
Мостранський Володимир	1.00
Борис Іван	50

Таемний дохід.

Пані до жебрачки: Щож, ви вже не водите вашого чоловіка як сліпого?

Жебрачка: Ні, пані. Він тепер зробився глухонімий, тому вже тепер пасажирі не можуть кидати йому в капелюх — ґудзики замісць грошей!

НАЙМОДНІША ПІСНЯ.

Коли пройдеш тепер вулицею Львова, а почуеш пісню „Бувай ми здорова, ти дівчино моя" — не думай, що дісталася вона сюди при помочі кабарету, каварні, чи відділу новобранців.

Заніс її, спопуляризував, поширив і навчив один дурноватий жидок.

Цілими днями волочиться він між Віденкою та міським театром і вічно в нього на устах ця прощальна пісня:

„Бувай ми здорова,
Ти дівчино моя.
Бувай ми здорова,
Ти моя дівчино".

Львів, семпер фіделіс і патріотично скажений город, не міг слухати байдужо українських слів. Негодування перенеслось на сторінки „Слова Польского", яке добачувало в тім небезпеку для польськости Львова і цілости Річипосполитої. Поліція булаб може зробила щось у тому напрямі, але Кульпарків так переповнений, що ані в гадці не мав приймати співучого Жида. Правда, як зачуваю, є ще там кілька вільних „посад", але вони зарезервовані для більше заслужених і визначніших горожан.

Дурний далі ходить, як ходив і співає, як співав.

Ввечір і рано, коли тільки проходити біля Віденки, ввердчується в вуха монотонна і безнадійна строфа:

„Бувай ми здорова,
Ти дівчино моя.
Бувай ми здорова,
Ти моя дівчино".

І дивне диво. Польський Львів почав помалу привикати до українських слів, так як свого часу привикав уже до української влади. Невибаглива мельодія сверлувала мозок, а прості слова тиснулися на уста.

Протиукраїнський фронт перші перервали вуличники, висвистуючи по всьому місті новобранську пісню. Вони й назвали вже її популяризатора.

— Бен Гур, Бен Гур. Заспівай-но ще раз!

І Бен Ґур співав ще раз.

За вуличниками пішли найбільш безжурні люди — кавалери з Леґіонів та Академічної і собі почали підспівувати.

Після них прийшла черга і на статочних жонатих, що не мають права сказати: „Бувай ми здорова"...

Йдете тепер вулицею і наraз вам над ухом:

„Бувай ми здорова,
Ти дівчино моя"...

Обертаетесь і думаете, що за вами Бен Гур. Ні! Якийсь старший пан, чекаючи на трамвай, виспівуе собі з нудьги.

Одним словом: цілий Львів тепер тільки гуде: „Бувай ми здорова". Не поможуть уже ні громи польської преси, ні накази Прушинського до шкільних інспекторів. Пісня розлилася по місті і ніхто вже її не здержить.

Не знаю, яку мав ціль Бен Гур, популяризуючи її.

Чи хотів просто заробити гроші, чи хотів доказати Українцям прихильність Жидів, чи може переконати українських музиків, що якби вони гармонізували для каварень українські пісні, то ми захопилиб не тільки Львів?!...

Кожний з тих здогадів мае дещо правди в собі.

Та якби там воно не було, ми повинні тішитися, що перший раз українська пісня вийшла на польську вулицю. З вулиці вона втиснеться до мешкань і недалекий той час, коли за вікном книгарні появиться чарлстон чи блек-ботом „Бувай ми здорова".

Тоді певно ніхто не згадае про львівського Бен Гура, який перший звернув на неї увагу.

Галактіон Чіпка.